

Balıkçılıkta Ekosistem Yaklaşımı Konferansı

9-10 Nisan 2014, Barselona

Turgay TÜRKYILMAZ
Avcılık ve Kontrol Daire Başkanı

SUNU İÇERİğİ;

- CREAM Projesi
- Balıkçılık Yönetiminde Ekosistem Yaklaşımı

CREAM PROJESİ

CREAM
Coordinating research in support to application of
Ecosystem Approach to Fisheries and management advice
in the Mediterranean and Black Seas

CREAM Projesi

- ✓ Akdeniz ve Karadeniz’de balıkçılık yönetimine dair bilimsel tavsiyeleri ve Balıkçılıkta Ekosistem Yaklaşımının Uygulanmasını destekleyen araştırmaların koordinasyonunu hedefleyen bir projedir.
- ✓ Avrupa Birliğinin 7’nci Çerçeve Programı kapsamında hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Proje Gerekçesi

- ✓ Akdeniz ve Karadeniz’de; balık stoklarının aşırı kullanımı, balıkçılığın çevresel etkileri, sucul sistemler üzerinde giderek artan kullanımlar ve baskılar, iklim değişikliğinin etkileri, balıkçılık yönetiminde daha bütünleşik stratejileri gerekli kılmaktadır.
- ✓ Ekosistem Yaklaşımli Balıkçılık Yönetimi (EYBY) bu açıdan bir fırsat olabilir.
- ✓ Ancak, bölgede önemli sayıda bilimsel çalışmalar yapılmış olmasına karşın, EYBY’ne tavsiyede bulunabilecek nitelikte geliştirilmiş ve koordine edilmiş çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.
- ✓ CREAM Projesi duyulan bu ihtiyaç üzerine hazırlanmıştır.

Proje Amacı

✓ Ekosistem temelli balıkçılık yaklaşımının etkin şekilde uygulanması için, gelecekte balıkçılık araştırmalarını koordine edecek ve niteliksel olarak geliştirecek bir araştırma örgütleri ağının temelini oluşturmaktır.

✓ Diğer Amaçları;

- ✓ *Veri toplanmasının ve kullanımının armonize edilmesi,*
- ✓ *Araştırma sonuçlarında değerlendirme yöntemlerinin armonize edilmesi,*
- ✓ *Bilim insanları ve uluslararası kuruluşlarla diyalogun kurulması,*
- ✓ *İşbirliğini geliştirmeye yönelik tavsiye kararlarının geliştirilmesi,*

Proje Paydaşları

✓ Proje katılımcıları arasında; balıkçılık yönetim örgütlerine bilimsel tavsiyeler sağlayan, 16 ülkeden balıkçılıkla ilgili fakülteler/araştırma kurumları yer almıştır.

✓ *İspanya, Yunanistan, Tunus, Türkiye, İtalya, Güney Kıbrıs, Mısır, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan, Fas, Rusya Federasyonu, Lübnan, Malta, Gürcistan ve Hırvatistan*

Ayrıca,

✓ Aşağıdaki kuruluşlar da, proje geliştirmeye katkıda bulunmak üzere, CREAM projesine dahil olmuşlardır;

✓ *Birleşmiş Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)*

✓ *Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM)*

✓ *Atlantik Ton Balıklarının Korunması Uluslararası Komisyonu (ICCAT)*

✓ *Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)*

✓ *Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu, Karadeniz Komisyonu (BSC)*

Proje Bileşenleri-1

CREAM projesi 6 iş paketinden olmuştur.

Çok Genel anlamda;

✓1 inci iş paketinde; Proje, idari ve bilimsel açıdan kurgulanmıştır.

✓2 nci iş paketinde; Stok değerlendirme, balıkçılığın ekosistemler üzerine etkileri hakkında algılamalar ortaya konulmuş ve mevcut bilgiler gözden geçirilmiştir.

✓3 üncü iş paketinde; EYBY uygulamalarına yönelik model ve yöntemler, veri ihtiyaçları, veri kalitesi ile uyumlaştırma çalışmaları yapılmıştır.

✓4 üncü iş paketinde; Balıkçılık yönetim örgütleriyle koordineli olarak uluslararası ve bölgesel ölçekte değerlendirmeler yapılmış,

Proje Bileşenleri-2

✓5 inci iş paketinde; Balıkçılık sektörü idarecileri ve politika yapıcılardan müteşekkil gruba “Koordinasyon Faaliyetleri” bulguları aktarılmıştır.

✓*Katılım sağladığım konferans, bu iş paketi kapsamında olmuştur.*

✓Konferansta, Türk bilim insanları tarafından, yaptıkları çalışmalar ışığında, Türkiye’deki Balıkçılık Yönetiminde Ekosistem Yaklaşımını destekleyen bazı uygulamaları ele alan bir sunum yapılmıştır.

✓Bu sunumun içeriğine ve yapılan bazı tespitlere son bölümde değinilecektir.

✓6 ncı iş paketinde; Bölgede, EYBY uygulanmasına yönelik bilimsel altyapının güçlendirilmesi ve işlevsel hale getirilmesi için bilimsel araştırmaların koordine edileceği bir bilgi ağının tesis edilmesi hedeflenmektedir.

BALIKÇILIK YÖNETİMİNDE EKOSİSTEM YAKLAŞIMI

Ekosistem Nedir?

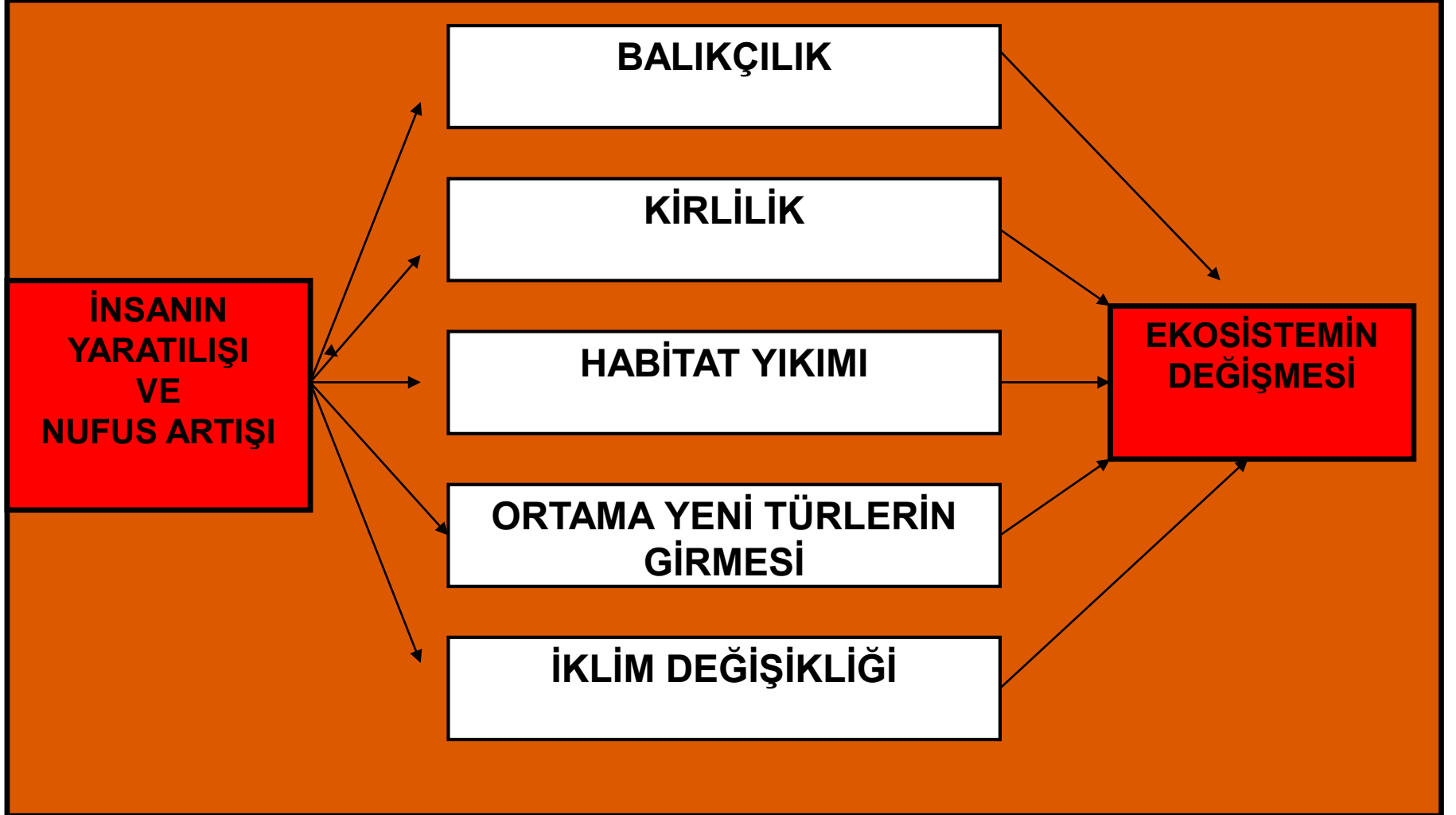
✓ Belli bir bölgede yaşayan ve birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan canlılar ile bunların cansız çevrelerinin oluşturduğu bütün...

✓ Wikipedia'ya göre;

“ Bazı bilim adamları, tüm gezegenin aslında bir ekosistem olduğunu söylemektedir. ”

İnsanoğlunun deniz ekosistemi üzerine tarihsel etkisi ve sonuçları:

Ekosistem Yaklaşımli Balıkçılık Yönetimi

- ✓ Ekosistemin uzun dönemde sürdürülebilirliğini sağlamak üzere;
  - ✓ biyolojik çeşitlilik,
  - ✓ yaşam alanları ve
  - ✓ kilit türleri dikkate alarak, insan faaliyetlerini düzenleyen yeni bir strateji veya yönetim yaklaşımıdır.
- ✓ Bu yaklaşımda;
  - ✓ balıkçılık yönetilirken; gelecek kuşakların ihtiyaçları da hesaba katılır ve toplumsal ihtiyaçların çeşitliliğini karşılayabilecek şekilde hareket edilir.

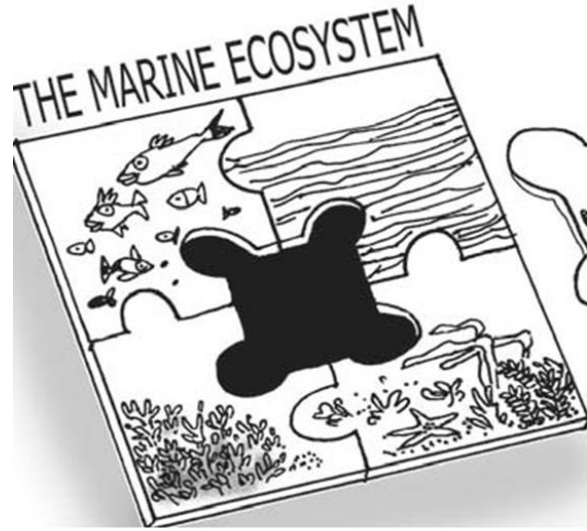
Ekosistem Yaklaşımlı Balıkçılık Yönetimi

- ✓ Ekosistem Yaklaşımlı Balıkçılık Yönetimi, gelecek kuşakların sucul ekosistemlerden yararlanabilme seçeneklerini tehlikeye atmadan, toplumsal ihtiyaç ve arzuların çokluk ve çeşitliliğini karşılayabilecek şekilde balıkçılığı planlamak, geliştirmek ve yönetmektir.
- ✓ Bu yönetim modeli, mevcut balıkçılık yönetiminin üstüne kurulur ve o zamana kadar edinilen bilgileri, deneyimleri, araç ve yöntemleri de kullanır.

EYBY'nin Genel Uygulama Prensipleri

(Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve FAO)

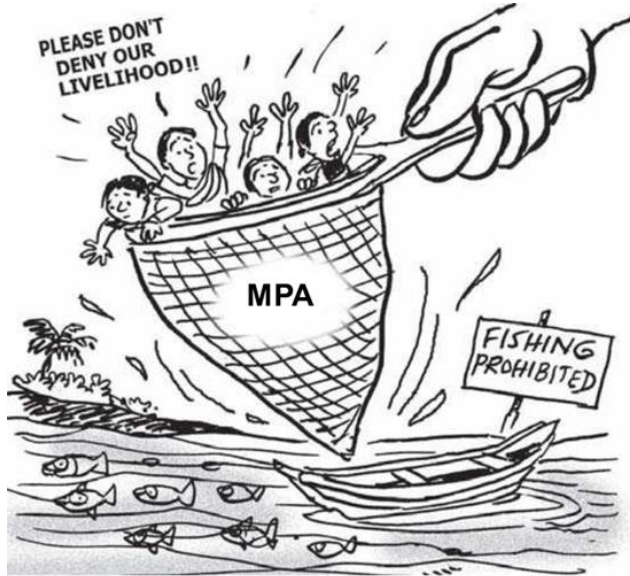
- ✓ Balıkçılık, ekosistem üzerindeki etkileri kabul edilebilir düzeyde sınırlanacak şekilde yönetilmelidir.
- ✓ Türler arasındaki ekolojik ilişkiler gözetilmelidir.
- ✓ Yönetim önlemleri kaynağın bütün dağılımıyla uyumlu olmalıdır.
- ✓ Ekosistem bilgileri tam olmadığı durumlarda karar alma ve eylemlerde ihtiyatlı yaklaşım gereklidir.
- ✓ Yönetim hem insan, hem de ekosistem refahını eşit şekilde sağlamalıdır.

EYBY'nin geleneksel yöntemlerden en önemli farkı; insanı, yönetimin merkezine alması

ve

paydaşların karar alma süreçlerinde katılımcılığını zorunlu kılmasıdır.

Geleneksel ve Ekosistem Yönetiminin Karşılaştırılması

Yaklaşım Balıkçılık

Geleneksel Yaklaşım

Ekosistem Yaklaşımı

Tek bir sucul canlı türüne odaklıdır. Kısa dönemde işe yarayabilir. Uzun dönemde ekosistemde değişikliğe sebep olabilir.

Hedef türün diğer türlerle olan etkileşimine de odaklıdır.

Daha ziyade balıkçılık faaliyetlerinin sınırlandırılması, sucul kaynaklardan elde edilen tür miktarının azaltılmasını esas alır.

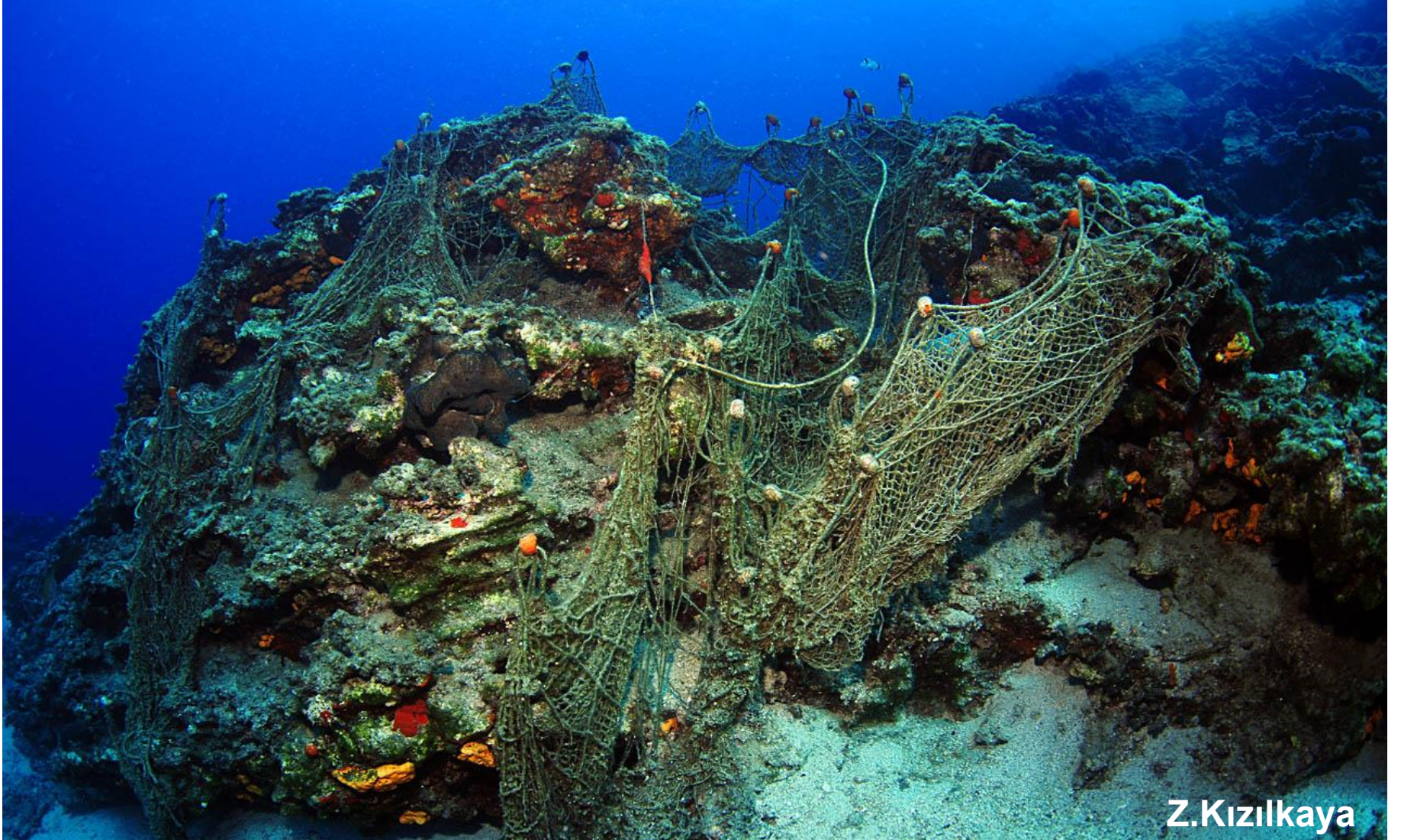
Kirlilik, su kalitesi, habitat baskısı gibi diğer çevresel etmenler de göz önünde bulundurulur.

Birbirleriyle rekabet halinde olan veya çatışan etmenler, diğer sektörlerin etkisi, kıyısal kalkınma, av/avcı ilişkisi göz ardı edilebilmektedir.

Kaynakların değerlendirilmesi ve yönetiminde tüm ekosistem, bütüncül bir yaklaşımla ele alınır.

- EYBY’de, hedeflere ulaşabilmek için çeşitli araçlar kullanılır;
  - deniz koruma alanları,
  - geleneksel ve kalitatif bilgi,
  - balıkçılığa sınırlı giriş (av yasakları, kotalar, yer –zaman yasakları, yasak av araçları vb.)
  - balıklandırma ve
  - tüm ekosistemi içeren simülasyon modelleri vb.
- EYBY, şu anda var olan balıkçılık yönetim rejimlerinin altında yatan sorunların hepsini çözemez.
- Deniz koruma alanları, araştırma, denetim, caydırıcı cezalar, izleme programları ve politik kararlılık gerekir.

NİÇİN EYBY ?

- ✓ Çünkü; tek veya hedef türe dayalı balıkçılık yönetimi genellikle istenilen başarıyı sağlamaz!

- ✓ Çünkü; istenmeyen av oranlarındaki artış, aşırı avcılık, yok olan türler yeni yönetim yaklaşımlarına gerek duyulduğunu göstermektedir.

Çünkü, belli alanların insan etkisinden korunması gerekir!

TÜRKİYE'NİN SUNUMU

CREAM

Coordinating research in support to application of
Ecosystem Approach to Fisheries and management advice
in the Mediterranean and Black Seas

International Conference

***Ecosystem Approach to Fisheries
in the
Mediterranean and Black Seas***

Barcelona, Spain, 9 - 10 April 2014

**Summary and analysis of the available information for the
Ecosystem Approach to Fisheries management in Turkey**

Adnan Tokaç*,

Vahdet Ünal, Zafer Tosunoğlu, Altan Lök, Tefik Ceyhan, Hüseyin Özbilgin

Ege University Fisheries Faculty 35100 Bornova, İzmir, Turkey.

*E-mail: adnan.tokac@ege.edu.tr

SUNUM DETAYLARI - 1

- ✓ Türkiye’de, ekosistem yaklaşımli balıkçılık yönetimi için önemli bilimsel çalışmalar, kurumsal düzenlemeler, ortak yönetilen faaliyetler mevcuttur.
- ✓ Kapalı dönem ve kapalı alan uygulaması, asgari boy ve asgari karaya çıkartma büyüklüğü, ağ gözü açıklığı gibi geleneksel balıkçılık yönetim düzenlemeleri, bilimsel çalışmalar ve uluslararası gelişmelere uygun olarak güncellenmektedir.
- ✓ Bilimsel çalışmaların öncelik ettiği yasal düzenlemelerde, sosyo-ekonomik koşullar yanında, balıkçıların ihtiyaçları, beklentileri ve düşünceleri de mümkün olduğunca dikkate alınmaktadır.

SUNUM DETAYLARI - 2

- ✓ Son yıllarda, su ürünleri kooperatifleri ve diğer sivil toplum kuruluşları da karar alma sürecinde daha etkin rol almaya başlamışlardır.
- ✓ Balıkçılıkta ekosistem yaklaşımının önemli birer unsuru olan ortak balıkçılık yönetimi (*fisheries co-management*) ve geleneksel bilgilerden yararlanılması günden güne daha iyi anlaşılmakta ve gelişmektedir.
- ✓ Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün kurulması, balıkçılıkta güncel uluslararası kural ve düzenlemelere uygun yeni bir Su Ürünleri Kanununun çıkartılmasına yönelik sürecin devam etmesi, yapay resif alanları sayısının artırılması, filodan balıkçı gemilerinin geri çekilmesi gibi gelişmeler, sürdürülebilir balıkçılığın elde edilmesinde Türk Devletinin kararlılığını göstermektedir.

SUNU SONU

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIđI